

God en mensch religieus bepaald; het was verbonds-verkeer, en het gesprek was verbondgesprek.

e) De meening: Gods acte van openbaring van B is gegrond op zijn acte van openbaring van A.

Grond voor deze afwijzing:

Indien het „heen-en-weer“, het vice-versa“, het „wederzijdsche“ (mutuum) in het verbond onafscheidelijk aan het verbondsverkeer (inclusief het goddelijk onderwijs dienaangaande) verbonden is en dit bepaalt, dan kan men de afkondiging van den verbondsbelofte. Want reeds het spreken van een bondsbelofte sluit het gelijktijdig spreken van den bondseisch in; het element van den eisch staat tegenover het begrip: bondsbelofte niet synthetisch, doch analytisch (zie boven). Een man kan in 't afgetrokken een vrouw wel (onder voorbehoud van Jacobus: zoo God wil) „beloven“: ik wil bij u kinderen verwekken, dagelijks u van proviand en kleeding voorzien, en bij uw sterven u de oogen sluiten, om dan „op grond daarvan“ den eisch te stellen, dat zij hem aanneemt als haar man, maar dat is natuurlijk in werkelijkheid onzin. En die zoogenaamde „grond“ IS GEEN GROND. De aangesproken vrouw toch kan zeggen: punt a) kan ook een boeleerder, punt b) een commissie van sociale zorg, punt c) de geneesheer doen; ik heb nog niets van een huwelijk gehoord. Als de man een huwelijksbelofte aflegt, of ook maar deze als inhoud van zijn voornemen aankondigt, dan ligt in dat begrip huwelijksbelofte reeds het vice-versa-element besloten; en dus ook: de levende concrete eisch. Hij stelt geen huwelijks-eisch op grond van het feit, dat hij een huwelijksbelofte deed, want in de huwelijksbelofte lag reeds de huwelijks-eisch begrepen.

d) De meening: in Gods acte van openbaring komt B (het eischen) voor als gegrond op A (het beloven).

Grond voor deze afwijzing:

Uit al het bovenstaande vloeit voort, dat zulk openbaren een goddelijk bedrog zou wezen, het spelen met woorden, het uiten van de levende verbanden. Zulk een predikant ware geen levende verkondiging der levende zaak van de levende goederen.

Wij wijzen dus heel bewust en nadrukkelijk heel dit zinnetje uit het 4e formulier van eenigheid af. Noch terwille van de Woelderink, die ook eens in deze richting scheen te gaan (al hebben we voor zijn geschriften overigens het grootste respect), noch terwille van eenigen synodocratischen compromissier laten wij den eisch des verbonds gronden op de bondsbelofte. Ik ken geen God, die mij een hemel belooft geabstraheerd van de bondseischen van geloof en vertrouwen en heiliging. Zulk een hemel is geen hemel. Een sultan kan aan één van zijn bijwijven een paleiskamer beloven en een toilettafel vol van de fijnste parfums. Maar aan de vrouw van zijn keuze belooft hij een paleiskamer met hem zelf als aangenomen bondspartij erin. Een van den eisch geabstraheerde hemel is als die paleiskamer van het bijwijf; een van den eisch doortrokken hemel evenwel is als de bruidskamer. God belooft trouwens geen hemel. Hij belooft verblijf in den hemel. En dat verblijf is het verblijf aldaar als bruid van den Brudegom. Hij is het deel, het geschenk onzer erve, ons deel, ons geschenk, in eeuwigheid.

Het hier besproken zinnetje is tendentius, al weer. In ons eerste artikel moesten we klagen over tendentieuze gedachten-leiding; in dit vierde wordt de klacht versterkt. Wie de belofte tot grond van den eisch maakt (op één van de vier manieren, hierboven aangeduid) komt weer ons vermoelen met zijn bevelings-ideetje van een verbond alleen met uitverkorenen, en ontstaan door en na hartsvernieuwing. Maar wij willen van de prediking des verbonds (als goddelijke daad in 't paradijs vooreerst) uitgaan: van Gods Woord. En in dat Woord is belofte met eisch verbonden.

Wij eindigen ook dit maal met het positieve.

De synodocratische 4-formulieren-wijsheid zegt: „In dit verbond komt de Heere tot ons met de belofte des heils en op grond daarvan met den eisch tot geloof en bekeering“.

Maar de 3-formulieren-wijsheid verklaart:

In alle voorstelling en bediening des verbonds, zoo de voorgaande als de volgende, zoo vóór als na den val, openbaart zich de HEERE als de God des verbonds, tot ons komende in de onverbreekelijke eenheid van deszelfs twee deelen²⁾, zijnde belofte en eisch. K. S.

2) doopsformulieren.

UIT DE SCHRIFT

ONS ETEN GEEN DOEL MAAR MIDDEL.

En de raven brachten hem des morgens brood en vleesch, desgelijks brood en vleesch des avonds. 1 Kon. 17:6a.

De wonderbare spijziging van Elia kan niet verklaard worden uit het feit, dat hij een kind van God was. Want ook ware kinderen Gods hebben vaak honger geleden en zijn wel van honger gestorven.

Wij hebben ook geen garantie van God ontvangen, dat de dienst des Heeren ons voor broodgebrek zal bewaren. Integendeel — in de dagen van den antichrist zullen, naar het getuigenis van Openbaring, juist de broodwegen voor ons worden afgesloten. Maar Elia wordt wonderbaarlijk gespijzigd. De HEERE onderhoudt hem, omdat zijn taak nog niet ten einde is. De HEERE onderhoudt hem als den woorddrager van Zijn volk, omdat Hij Zelf door Elia verder werken wil onder Israël. En hier is nu de troost voor ons. Zoolang wij onze roeping, die de Heere voor ons heeft bepaald, niet hebben volbracht, zal Hij er voor zorgen, dat ons water en brood gewis is, langs welke wegen dat brood dan ook op onze tafel wordt gebracht. Maar daaruit volgt ook, dat wij, zoolang de Heere ons te eten geeft, daartoe zekerheid van Hem verkrijgen, dat we een taak te verrichten hebben in den dienst van onzen God. Want wij leven niet en werken niet om te eten, maar wij ontvangen ons eten, opdat wij leven en werken zouden voor God. Daarom zullen we niet bezorgd zijn voor den dag van morgen: ons eten is geen doel, maar middel. En als middel tot het doel zal het ons niet ontbreken.

Dr M. B. VAN 't VEER t.

KERKELIJK LEVEN

NOG MEER AFGEHOUDENEN VAN HET HEILIG AVONDMAAL.

Dat het Zwolsche synodale schrijven niet zulk een tamen ondergrond heeft als dat schrijven zelf suggereert, was, voor wie de feiten der voorgaande jaren nog niet vergeten is, direct overduidelijk. Het schrijven kan alleen maar als „aangenaam aandoend“ gewaardeerd worden door zulke menschen, die er niet meer aan denken dat er heel wat broeders van het H. Avondmaal zijn afgehouden; die er niet meer aan denken, dat er heel wat menschen zijn, (en dat is nog heel veel erger!) die, zonder dat de kerkelijke tucht-weg met het geduld en de lankmoedigheid, die de kerk past, ten einde toe afgevoerd werd, zoo maar uit de kerk gezet werden. Zoolang in Leiden enkele honderden broeders en zusters in Maart en April 1945 van den scriba der kerk een briefje thuisregen, waarop stond: in verband met het handhaven van Uw handteekening onder de Acte van Vrijmaking, deelt de kerkeraad U mede, dat U met Uw gezin geschrapt bent van de ledenlijst onzer kerk!

Geschrapt van de ledenlijst..... is dat kerkelijke tucht? Of is dat royeeren op volmaakt wereldsche wijze, zoolang men op een vereeniging leden royeert, die men om een of andere reden niet langer als leden der vereeniging aangemerkt wenst te zien!

Naar aanleiding van mijn artikel: „Een „mannelijk“ antwoord?“ ontving ik van br. v. d. Vliet uit Delft een schrijven, waarin hij mij mededeelde, dat ik daarvan gebruik mocht maken, en tevens, dat op den Zondag, volgende op 'n voorlichtingsavond, waarop Prof. Schilder het woord gevoerd had, de broeders H. Ouwering, C. D. Goudappel, P. Lok (nu Dr Lok) en J. v. d. Kaaden van het H. Avondmaal zijn afgehouden. Zij hadden dezen voorlichtingsavond n.l. voorbereid. Eenigen tijd later werd de doop geweigerd aan een kind van br. en zr. Nieuwlaat, omdat zij zich niet konden conformeren aan de uitspraak betreffende „het houden voor wedergeboren“.

Opnieuw dus een 5-tal. En..... als alle door censuur getroffen en mij hun gevallen eens gingen melden, zouden we voor het noteeren van dat getal wel een paar nulletjes nodig hebben. Ik wil het dan nu verder bij de vermelding van deze gevallen laten.

Alleen maar, zou nu één van de Zwolsche synodale leden, toen dat bewuste zinnetje in dat schrijven opgesteld en voorgelezen werd ter definitieve vaststelling, meer aan deze „afdwalende“ broeders en zusters gedacht hebben? Het is haast ondenkbaar. Of..... moet men bij het lezen van recente Zwolsch-synodale lectuur, de historie maar een beetje vergeten?

Br. v. d. Vliet te Delft werd op 2 Sept. 1944 geschorst als ouderling: „zults op grond van 't feit, dat gij over het door U bijwonen van vergaderingen van z.g. „bezwaaarden“ geen leedwezen wilt uitspreken“. Deze broeder bezocht slechts één vergadering; de grond is dus reeds onjuist weergegeven. Maar op die vergade-

ring vroeg br. v. d. Vliet aan Prof. Schilder o.a.: „Kunnen we niet wachten (met uitschrijven, P. J.) op een meer normalen tijd, terwijl intusschen opnieuw te proberen zou zijn, in den kerkelijken weg reviste der gedane uitspraken te verkrijgen?“ En hij besloot: „Ik stelde deze vragen, omdat alles in mij hunkert en bidt om den vrede voor Jeruzalem“. Nog al niet „opruilend“ zou ik zoo zeggen. Met zulke speechjes zouden de synodocraten tegenwoordig wát tevreden zijn: ze zouden gevoelig kunnen onderstellen: „kalm aan, broeders, prikkel hem niet; die loopt niet van ons weg!“ Het was echter nog..... 1944: dus... schorsen!

In Oct. 1946 biedt de kerkeraad van de zich nog „gereformeerd“ noemende kerk van Leiden de Zuiderkerk aan voor een tweede samenkomst van de „Youth for Christ Movement“, terwijl de eerste den vorigen avond in een groote tent op de Kaasmarkt had plaats gevonden. Daar spraken een paar Amerikaansche „predikanten“, waar de kerkeraad toch bitter weinig officieel en met eenige zekerheid van afgist; b.v. werken deze „predikanten“ in hun evangelisatie-acties mogelijk niet van die z.g.n. gereformeerde kerk af en misschien meer naar de Hervormde Kerk? Of komt dat er niet meer op aan? Toen ik de Heerengrachtkerk vroeg voor een voorlichtingsavond op 26 Aug. 1944, ter bewaring van de onderlinge eenheid, werd die mij door den kerkeraad geweigerd! '44 en... '46!

Ik heb tot op heden niet geloofd, dat de laatste dagen te Leiden ouderlingen geschorst zijn, omdat zij vóór gestemd hebben, om de kerk beschikbaar te stellen voor genoemde Y. f. Christ M.

Maar nu is het ook Nov. '46 en dan vergeten we maar, wat geschied is in Augustus en September en October en November '44. Maar wij zijn het niet vergeten!

Wien het gekrenkt heeft, onthoudt het wel!

Leiden.

P. JASPERSE.

HUISKAMER-RUZIE.

Over de wonderlijke rede van ds. G. Lugtigheid (Zwolle, synodocratisch) schreef ons blad reeds (Gron. brieven). De kerkstrijd werd door hem vergeleken met een huiskamer-ruzie.

Als er gestreden wordt, zijn er altijd minstens twee strijders. De Lugtigheid is dus tegen ons (wat wij maar nuttig vinden, zie hieronder), doch ook tegen zijn synode.

Dit laatste zouden we nuttig vinden als hij de huiskamer verliet, de deur met een duidelijk protest achter zich sloot en de rechtszaal binnenging.

Maar ds. L. blijft in de huiskamer, laat iedereen rechtertje spelen (huiskamer-ruzie), laat ook iedereen uitwerpen in naam des Grooten Koning (!), en distancieert zich alleen maar in..... 'n speech. Hij kiest den huiskamertoon voor die speech.

En wat voor 'n speech?

Hij is — zegt hij — bang voor prof. Veenhof's oproep: terug naar het Woord. Hij zelf vindt: „terug naar Jezus Christus“. Alsof men Christus kennen en benoemen kan, en weten kan, naar hem te gaan of terug te gaan, zonder het Woord.....

We kunnen dr. Thijs, die eens vijftig rapporteerde over zinnettes van dit en dat mannetje, dat dr. Kuiper en dr. Hepp niet welgevallig was, niet feliciteeren met zijn niet-rapporteren over zulke periopen van zijn niet-gereformeerde Zwolsche aanwinst. En de Munnik, voorzitter eener synode, die alle „vonnissen“ om een nergens beleden leerformule als goddelijk handhaafde, kunnen we met zijn stil-zijn tegen dezen collega evenmin feliciteeren.

Het is in Zwolle eens gebeurd, dat een predikant op de grotslijst stond, die niet aan 't groepje-Kuiper-Hepp welgevallig was. Groote bezwaren tegen den man. Theologische, moet u weten. Hij had n.l. inzake het getal „veertien“ (3 x 14) uit Mattheüs 1 iets geleerd, waarvan de heeren niet schenen te weten, dat het al bij... Grosheid te lezen was, n.l. dat het getal symbolisch was.....

Maar nu zwijgen diezelfde menschen stil, als hun collega bang is voor dezen oproep: terug naar het Woord!

Een oordeel der verblindings! Ze hebben, gedreven door dr. H. H. Kuiper, er honderden weggejaagd, en houden nu over, wat Kuiper altijd bevochten heeft. En zijn daartegen machteloos. K. S.

THEOLOGISCHE HOOGESCHOOL.

Ouder gewoonte hoopt de Theol. Hooge School in de maand December zich haar oprichting te herinneren. Op 6 Dec. 1854 werd te Kampen in het kerkgebouw in de Hofstraat de school geopend. Een collegegebouw was er nog niet, maar in de woningen der docenten werd het onderwijs gegeven. Sedert dien is zoo veel mogelijk op of om 6 December het rectoraat van de school overgedragen. Ook dit jaar hoopt men dit te doen: Vrijdag 6 Dec. te 8 uur 's namiddags zal D.V. ondergeteekende het rectoraat overdragen aan Prof. Deddens na het uitspreken eener rede in de aula. De samenkomst is toegankelijk voor belangstellenden. K. S.

STICHT
VERZO
DEN I

Overach
Eenig
landsche
leend da
gen v
de Stic
blokke
Boaz B

Hiera
Bestuur
diena
om uit
de Stic
bij de C
MITS E
DEND
DE MIS
CHEQU
229869.

Men
te houd

Contribu

Plaats
tributiel
worden
digste
teneinde
nog voo

Collecte

Als bi

jaar vo

De ke

te houd

de colle

Decem

worden

vermelde

hebben.

Steunfor

Er zijn

Steunfor

dit een

gemidde

Ook d

de afw

bouw, w

trots zij

Niet 6

Storib

van de C

leiding.

Groning

„LOS

Dr Ri

„losliet“

schrijft b

Maar

kerke

schad

Wat b

inzake

dieht

gehandh

zelfs be

loopen.

POLEM

Op een

ons num

serius g

Wat is

Eerste

zaakjes

Twede

nen, ma

Dat 6

ds Vell

bepaalde

doch zie

Maar

1) er

bedoe

seeren);

2) er

deze: n

K. S. n

De v

De b

En nu

hem in

de weer

op de v

zonder

Dit is

draaien.